

EMPORIUM

PUBLICACIÓ QUINZENAL

Surt els dies 15 i 30 de cada mes

Número 9

Vins fins de Champagne

C. GAUTHIER & CIE

CASA FUNDADA EN 1858 — EPERNAY — FRANCE

Agent General a CATALUNYA: Joan Margarit Palli.--Palamós

ÚNICO LICOR Y ELIXIR

elaborado por los **PADRES CARTUJOS**
en la fábrica de la Unión Agrícola. — TARRAGONA

Preparado por los Padres Cartujos en la Fábrica de la Unión Agrícola, Soc. An^a, en Tarragona.

Exigir esta marca

De venta en Palafrugell: en casa de D. ANTONIO COMAS, colmado LA ALEGRIA, y en los principales colmados de Cataluña.

Depositario en Barcelona: FORTUNY HERMANOS, Hospital, 32

D. Tell

CIRURGIÀ - DENTISTA

St. Llorens, 12, 1.er

St. FELIU DE GUIXOLS

Assegura tots els treballs

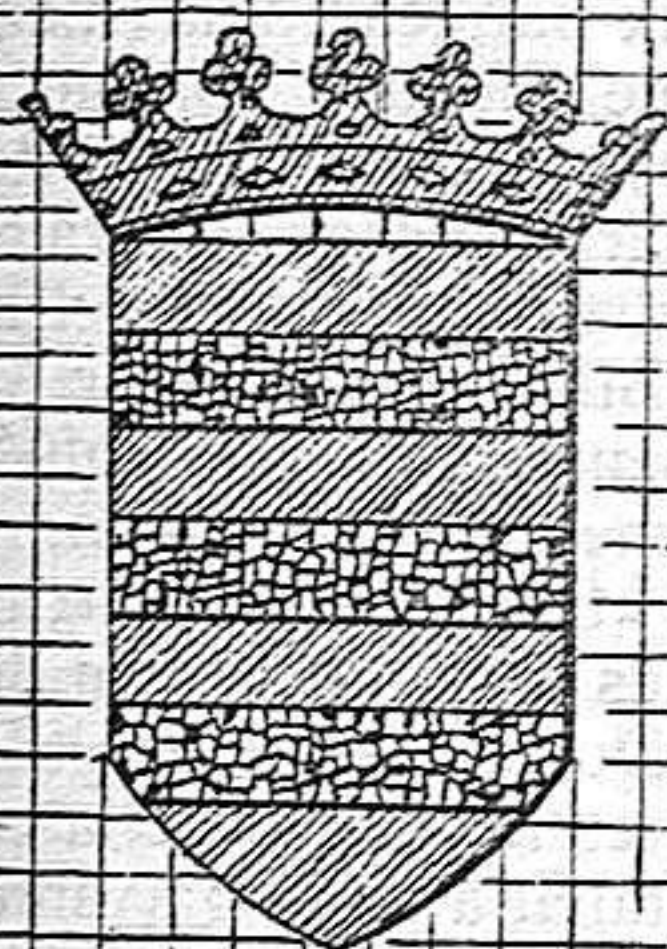
propis de la seva professió

Tots els dijous a PALAFRUGELL

FONDA DE LA ESTRELLA

Palafrugell 30 Novembre de 1905

EMPORIUM

PUBLICACIÓ QUINZENAL

SUMARI: *¡Visca Catalunya!*, per La Redacció. = *Un enemic del poble*, per Salvador Albert. = *Conjugat*, per Joan B. Alemany i Borrás = *¡Ella!*, per Emili Tintorer. = *Esplai*, per Enric Bosc i Viola. = *Al sot del Senglar*, per Antón Busquets i Punset. = *Oques blanques*, per Joan M. Guasc. = *Pobra noia!*, per Joan Linares i Delhom. = *Coràlisa*, per Joan Llongueras. = *La tristesa del llac*, per Jaume Terri. = *L' Ombra*, per Joaquim Plá. = Folletí: *Brand*, per Enric Ibsen, ple: VII de la traducció Catalana.

¡VISCA CATALUNYA!

A Barcelona les espases han sortit de les vaines pera ferir a ignocents ciutadans, acusats d' amar a llur patria.

Quatre cents quefes i oficials de l' exèrcit espanyol han assaltat i saquejat les impremtes i redaccions de dos periòdics defensors dels drets dels catalans. I les autoritats enviades de Madrid, tant amatentes a treure les tropes al carrer quan se tracta de reprimir manifestacions pacífiques de ciutadans cansats de sofrir vexacions, han deixat impassibles que les turbes galonades cremessin, trenquessin i ferissin.

Aireu de Catalunya els rostres s' han encés d' indignació, i un crit de protesta, hermós i encoratjador, ha sortit, potent i unànim, de les gorges dels ciutadans honrats que per damunt de tot hi posen l' amor a la terra que ls vejà naixer.

Ara que sembla que s tracta d' ofegar am la força el clam de llibertat que per tots els àmbits de la terra catalana s' aixeca, Emporium crida ¡Visca Catalunya! am veu ben forta i potent qu' arribi a orelles dels qui han oblidat que als pobles conscients de la seva dignitat am la força no se ls doblega.

I cada hu en son lloc, continuém la via començada. Nosaltres amb amor propagant els nostres ideals de dignificació humana; ells, els que tenen per ofici destruir i vessar sang, sacerdots de la força bruta, ferint i saquejant... que lo qu' ha de ser, serà.

LA REDACCIÓ.

“Un Enemic del Poble”

(Drama den Enrie Ibsen)

Diu el Doctor Stockman, protagonista del drama, al final de l'obra: «*L'home es tant més poderós com més sol se troba.*» Aixó que sembla una paradoxa absurda, es una veritat com un temple. L'obra d'Ibsen ha sigut feta pera demostrar-la aquesta veritat. Sí; l'home més poderós es el qu'está més sol. Aixó es de difícil comprensió pera ls que vivim en una societat de coixos de naixença que no poden fer un pas sinó am companyia, sostint-guent-se els uns amb els altres. Pera poder caminar ben sol s'ha d'anar ben *dret*. L'home fort es l'home sol, l'home que s riu de la majoria *compacta*, (formada per rics i pobres, alts i baixos, sabis i ignorants) l'home que se aparta de lligues que *lliguen* i de partits que no son mai *enters*. L'home fort es aquell que per no sacrificar la seva personalitat, sacrifica riqueses, benestar, honors, popularitat ¡tot! L'home sol es el que no vol enganyar ni que l'enganyin, es el que no vol explotar ni que l'explotin, es el que no vol esclavitzar ni que l'esclavitzin, es el que vol dir la veritat sempre, pesi a qui pesi; es el que comprenent la missió verdadera de l'individu lliure, aspira a manifestar-se tal com es, i quan la majoria compacta, quan la multitud de coixos li barra el pas cridant com esperitats i amenaçant-lo com a un enemic del poble, ell, l'home sol, ell, l'home fort, procura convence-ls de qu'estan obcecats, que no hi veuen prou clar, qu'ell lo que vol es el bé de tots, pro un bé real, positiu, no un mal disfressat de bé. I quan aqueixes bones raons son ofegades per els crits salvatjins de la majoria, esclava de lligues i partits, en lloc de entregar-se an aquesta majoria estúpida, el home fort, sentint-se les cames ferrenyes i alé pera combatre, se desprén del grupo d'esguerrats, s'hi encara amb enteresa, i sol, ben sol, se disposa a defensar-se i agredir si es necessari. En la lluita de l'home sol contra la lliga de coixos, contra la majoria esguerrada, rendir-se es morir, essent preferible morir a rendir-se.

El Doctor Stockman es la personificació de l'home qu'es tant més poderós com més sol se troba.

Al començar el drama, el Doctor Stockman, qu' es metje del Balneari, havent fet analisar les aigües del poble, descubreix que aquelles aigües son perjudicials an els que s'hi banyen i les prenen pera curar-se, porque aquelles aigües son infectades.

El prestigi d'aquelles aigües es la vida de la població, pró el Doctor Stockman, metje del Balneari, vol fer a saber a tot-hom el seu descobriment porque ho creu un deute d'humanitat, i decideix publicar una memoria en el «Diari del Poble» donant compte del resultat de l'análisis de les aigües i del medis que s'han de posar en práctica pera restituir-les-hi les seves virtuts curatives. Els periodistes Hovstad i Billing i l'impresor Aslaksen, tres coixos que sempre busquen qui ls ajudi a caminar, li prometen el seu apoio, oferint-li les columnes del «Diari del Poble», pera fer-s'ho pagar després am diners o am dinades.

El germá del Doctor, en Pere Stockman, una de les primeres autoritats de la població, home influent, tallat a l'antiga, enterat dels propósitos del Doctor tracta de convence-l de que hi renunci, i no poguent-ho conseguir se dedica a convence al poble, a la majoria *compacta* (lo qual li es naturalment més fácil) de que ls propósitos del Doctor Stockman, metje del Balneari, son atentatoris a la vida de la població, porque de realisar-se portarán el descrédit de les aigües que son la seva única font de vida. I ls hi diu que si s'han de portar a cap les reformes que projecta l Doctor Stockman, pel sanejament de les aigües, el poble les haurá de pagar i l'establiment balneari haurá d'estar tancat durant dos anys. D'aixó en vindrá la runa de la població. I tot per culpa del Doctor a qui tracta d'exaltat, de visionari, acusant-lo de voler fer veure lo blanc negre.

El poble, el remat de moltons, la majoria compacta s'indigna contra ell i l mira com al seu enemic.

Els periodistes Hovstad i Billing i l'impresor Aslaksen (que més que Aslaksen s'hauria de nomenar donya Moderació) imaginant caigut al Doctor Stockman en qui esperaven trobar un puntal ferm que ls sostingués, giren la esquena al venerable metje, s'aparten d'ell i s posen al costat de la majoria inconscient. Aquets tres vividors d'ofici que sempre busquen colla porque no poden sostenir-se sols, defensen en tot cas a la majoria, no per convicció, no pel gust de defensar-la, sino pera cobrar, (com ho fan els advocats) el preu de la defensa.

El Doctor Stockman, qu'encara creu en la força de les majories, convoca al poble a un *meeting* pera sincerar-se i fer-li obrir els ulls, demostrant-li qu' es joguina inconscient dels seus pastors astuts. El poble hi acut, pro ni l comprén, ni l escolta, i acaba per xiular lo i escridaçar-lo. Tot-hom vota contra ell; no més té un vot favorable: el d'un borrarxo. Es declarat *enemic del poble*, destituit del seu carrec, insultat, escarnit, abandonat

de tot-hom. Fins els vidres de les seves finestres son esmicolats per les pedrades del poble que solen esser les úniques raons sòlides de la majoria *compacta*, de la ignorancia organizada.

¡Que n' es d' hermosa, que n' es d' interessant la figura del Doctor Stockman quan, lliuré ja de la fé cándida que l cegava, posseit de redemptora indignació, sentint esclatar dintre l seu pit d' atleta el volcá de les seves indomables energíes, se redreça contra la multitud encanallada, com un déu venjador!

¡Mil vegades més hermosa, mil vegades més interessant es la seva figura ara que s troba sol, abandonat de tots, que quant apareix enrotllat per la majoria estúpida que l vi-torejava com a un Messies, am la mateixa inconsciencia que ara l martiritza com a un Crist!

El germá del Doctor, creient-lo abatut i desconcertat per tants desenganys, disgustos i contratemps, se li presenta de nou oferint-li millorar la seva situació si vol retractar-se, desmentir-se. Pró l' home qu' ell imagina afeblit, es més fort que mai, perquè s veu sol, deslligat de tot-hom.

No, l' honrat Doctor, no vol cedir, no vol rendir-se, ferm cada vegada més, en el seu próposit humanitari de dir la veritat pesi a qui pesi. Allavores el seu germá implacable l calumnia fent creure al poble imbécil que si l Doctor Stockman, ha desacreditat les aigües de la població, ha sigut amb el fi egoista de esporuguir als accionistes del Balneari i adquirir ell a baix preu totes les accions, quedant amo absolut de l' Establiment. Pró ls *desinteressats* periodistes Hovstad i Billing i l *moderat* impresor Aslaksen, al saber aqueixa especie calumniosa, lluny d' apartar-se més d' ell, se li acosten amb aire de penediment i compunció, pera oferir-li de nou el seu apoio, precisament porque suposen que si l Doctor consegueix el próposit deshonorós que li atribuiexen, será un home poderós que ls hi omplirá el ventrell i la butxaca.

Pró l Doctor al donar-se compte de la baixesa d' aquells ignobles goços de remat, que cerquen sempre un amo que ls mantinga, se ls treu del devant encés d' indignació. I s queda sol, am la seva muller i fills i amb el seu fidel amic Horster, capitá d' altura acostumat a viure lluny de lligues i partits en les soletats del mar...

No l planyéu pas an el Doctor Stockman, perquè tot-hom l' ha abandonat; no l planyéu pas; qu' ell está tant content i satisfet com més sol se queda. Ara no compta am ningú perquè no creu en ningú; ell sol se basta pera portar a cap la seva tasca. Aquesta tasca qu' ell emprén resolt am totes les seves forces

am tot el seu entusiasme, té per objecte desmascarar als farsants, fer veure que la societat en general, es corrompuda com les aigües del Balneari.

I ell realisarà aquesta obra, millor sol que am companyia, i caurán els poderosos, que necessiten per esser-ho de lligues i partits que ls sostinguin; caurán com ídol de fanc i la societat será deslliurada i el poble será redimit, purificat per... ¿per quí? ¡Pel seu... enemic!

No l planyéu pas an aquest arbre que li han tallat totes les branques. Ell rebrotará i rebrotará am més força que mai porque té les arrels fondes.

Els Doctors Stockman no abunden desgraciadament, porque son pocs, molt pocs els que tenen la abnegació necessaria pera renunciar a tot i quedar-se *sols* com una protesta de la corrupció social. Per aixó precisament es interessant aquesta obra del famós mestre noruec.

No hi busqueu pas, en aquest drama, efectismes rebuscats, com els que tant abunden en els drames qu' estém acostumats a veure.

L' autor no s proposa ni fer-vos plorar ni aplaudir; sols aspira a fer-vos meditar.

Concedim doncs a la seva obra atenció sostinguda i reflexió serena.

Ibsen es un desenganyat de les majories, un adversari de lligues i partits, un apóstol de la veritat, un home *sol*; en una paraula: Ibsen, el gran Ibsen es també UN ENEMIC DEL POBLE.

SALVADOR ALBERT.

CONJUGAL

---

*Atret per ta bellesa s despertàren
les fibres suaus de món adormit cor;
fruïrem per encant aquell dolç néctar
de nostra copa, brunyida de petons*

*Jo hi veia en tu l'emblema de la vida;
ma joventut radiant cercava amor,
un an or pur.... tos llavis me l donaren
melosos i rosats, ubriagants de goig.*

*I avui qu' ets tu ma única esperança;
que am tu canto i ploro... ¡ja no visc tot sol!...
avui dolça vida feconda nostr' ànima;
¡tu has de ser mare dels fills del meu cor!*

JUAN B. ALEMANY I BORRÁS.

¡ELLA!

Air vaig somniar que la havia trohada. La vaig veure confosament, com se veu en somnis, però creient per breus instants que era la meua Ella verdadera, com se creuen totes les veritats que somniem, encara que al despertar les trobem amargues.

Jo, estava cansat d'una llarga caminada; havia fet quinz' anys de camí pujant i baixant i donant voltes pels mateixos corriols d'una mateixa montanya molt alta. De sobte havia vist el plà: tot eren prades verdes, tot eren camps daurats... Més no s'avia cap arbre. I la planura de prades verdes i camps daurats era molt gran; s'extenia cap al lluny fins a topar amb la volta blava del cel aon els tres colors se confonien: ¡Blau, Verd, Daurat! ¡Deuria ésser la gloria allí!... Una ratlla blanca, la mateixa ratlla blanca que separava les prades verdes dels camps daurats i que venia no se d'aon, anava tota dreta, ben dreta cap aquelles boires suaus i transparents del lluny que eren blaves i verdes i daurades alhora. Més, avans d'arribar al fi, aquella ratlla blanca i dreta se fonia. ¿Se perdia allí en realitat? Un jorn aniré a veure-ho—vaig pensar—puig per aquest camí jo tinc de passar-hi. ¡Es tant dret, es tant blanc, i va tant lluny!... ¡La felicitat deu ésser molt aprop d'allà on se fon la ratlla blanca! Tot lo més hi haurà quinze pams, un barranc de quinze pams ¿quin jove de quinz' anys no l salta? Jo n'estava segur del meu salt, del salt que donaria... La qüestió era arribar. Arribar a la fi de la ratlla

Vaig fer un primer salt desde la última roca de la montanya i vaig trobar-me al bell mig dels camps daurats. Tot eren espigues. ¡Quantes espigues! Ni m deixaven caminar. Amb les mans i amb els peus tenia d'apartar-les. Més elles rondinaven. Aleshores vaig veure que les espigues més grosses —n'hi havien de totes les alçaries, fins de més altes que jo—s'hi feien a empentes, a cops de puny i a coces; i les altres rodolaven per terra sense queixar-se. ¿Perquè, si eren més petites? I també vaig veure que les grosses amb les grosses no s'abarrallaven mai. Anaven fent via per camins paralels sense topar-se. A voltes fins se daven les mans i se ajudaven. I també vaig veure que elles amb tot i donar empentes, fer caure espigues i tenir de saltar per sobre de les altres, feien més camí que jo que volia apartar-les suaument, sense fe-les-hi mal. No me ls agraien els meus bons modors i com més bé les tractava més s'espesseïen davant meu. I això que jo també n'era de fort i m veia amb cor de tirar per terra a les espigues més altes. Per això sens dupte no m deien res a mi. Me deixaven estar. Però al veure el meu modo fi d'apartar les espigues petites me miraven de reüll i somreïen, sense deixar perxó d'avançar donant empentes i ajocant espigues. I vaig veure que totes, petites i grosses, arrogegant-se aquelles però amb el cap ben alt, estira-

des aquestes però amb el cap cot i respirant afadigades, arribaven al camí i en ell se paraven guaitant de l'altre costat de la ratlla blanca, del costat de les prades verdes.

Una, dugues, mil professons de campanetes blanques anaven passant, totes mulladetes de rosada. Anaven passant mandrosament guaitant, cap aci de la ratlla dreta. Guaitaven les espigues d'or silenciosament; però amb els ulls les cridaven. Ulls negres que llençaven raigs de foc, ulls blaus que ploraven llàgrimes dolces, ulls verds que miraven fit i xuclaven, ulls grisos, ulls tornassolats, ulls indefinibles que distretament, però amb més seny, semblaven cercar quelcom, d'elles soles conegut, entre aquella munió d'espigues. ¿Que volien aquelles campanetes, aquells ulls que de tantes maneres miraven demanant empró una mateixa cosa? ¿Volien sortir dels prats humits ont els seus penets se hi consumien i s mullaven?

I vaig veure que les espigues més grosses agafaven brutalment les més tendres campanetes blanques, se les miraven amb ulls lascius i després les sospesaven. Si no feien el pés les abandonaven al mig del camí aon, pobretes se marcien; moltes de elles, rodolant anaven a caure del costat dels camps daurats. I aleshores l'espectacle era tragic: totes les espigues grans i petites s'hi abraonaven; les mossegaven, les trepitjaven; se les feien passar de mans a mans, se les prenién i les destroçaven. I mai ne tenien prou, com més ne queien més ne volien. Mentrestant les espigues grosses anaven sospesant, i quan trobaven una campaneta blanca que feia bon pés se la enduien camí enllà; no pas joiosos i donant-se les mans sinó fent-les caminar endavant i mirant recelosos. Aixís anaven a perdre-s al lluny de l'horitzó aont el temple de la Felicitat s'hi ovirava. Més jo no podia veure si hi arribaven. Sols veia que al' arribar al terme de la ratlla blanca desapareïen.

Moltes altres espigues que no eren pastant grosses també sortien dels camps daurats. Unes perquè s cansaven d'esperar les campanetes que queien, altres perquè tenint poca força no n podien haver cap o si la havien ja arribava a ses mans tota destroçada, i altres, en fi, perquè no n volien de campanetes caigudes, totes elles, grans i xiques, també s'acostaven de la banda de les prades verdes i triaven la seva campaneta blanca. I també sen anaven camí enllà de parella en parella. Unes donant-se les mans; altres abraçadets pel cos, pe-tonejant-se, altres caminant serioses de costat, altres corrent enjogassades... I totes, com les primeres, se perdien allà al lluny de l'horitzó, a quinze pams del Temple magnífic.

Però lo més trist de tot, era l'espectacle que quedava enrera. Les campanetes blanques que després de donar trenta voltes no eren pas sospesades ni amanyagades per ningú, s'arreconaven del costat de la montanya. Una mena d'espigues seques, negroses i revellides que havien desertat

L' HOME (separant-la brusquement)

Ves-ten a passeig! (trenca la multitud i arriba fins el Batlliu) Teniu, veus-aquí el meu sac, no cal sinó omplir-lo.

EL BATLLIU

Paciència!

L' HOME

No pot ser! Me cal tornar a casa. Allà baix n' hi ha quatre o cinc que m'esperen i que tenen fam.

EL BATLLIU (bromejant)

No 'n sabs pas el nombre just?

L' HOME

Quan he sortit, un d'ells estava morint-se.

EL BATLLIU

Espera un xic; ets a la llista, suposo. (fulleja

els registres) No... Sí; hi ets. Una sort per tu. (Al escriptor) Doneu-li el número 29. Anéu, anéu, bones gents. Una mica de paciència! Nils Snemyr?

UN HOME

Present!

EL BATLLIU

Avui tú rebrás un quart de menys que la darrera vegada. Ja no sou pas més tant nombrosos.

L' HOME

Es just! La Ragnhild vá morir-se air.

EL BATLLIU (apuntant)

Una boca de menys. Sempre es aixó. (a l'home qui s'allunya) I sobre tot que no se t'ocorreixi tornar-te a casar desseguida.

L' ESCRIBENT (rient per ell)

Ji, ji!

BRAND (Després d' un silenci)

També ella vá a la iglesia. Qui dels dos té raó, la que corre per la montanya, o els que s' empenyen per la plana? Quina carrera es la més follia? Qui s' pert, qui s' allunya més de sa pau, de sa llar? La indiferencia amb el front cenyit de verdor que juga a la vora dels abims? La molície que s'arrocega pels camins fressats, seguint l' us i les conveniencies? L' extraviament selvatge d' una tal amplaria que farà semblar hermós el mal que l' agafa i l'arrocega? Guerra an aquesta triple aliança! Guerra a mort sense treva ni mercé! Veig ma vocació que m crida. Brilla com un raig de dia entre finestrons oberts. Conec ma tasca. Jo aterraré aquets tres monstres, i el mon se rellevará, de sos mals. Ells amortallats, la pestilencia sen anirà, la raça podrà respirar. En peul Arma-t ánima meval Branda ton glavi i marxa al combat pera deslliurar els vassalls del Cel.

(baixa la costa, marxant veis el pais habitat)

oportú. Aquí no hi ha més que mans de pobres, boques a mig assaciar partint am d' altres que ns tenen res pera posar sota la dent. (Apercebeix en Brand i fá un senyal de son costat) Encara un! Siguenu benvingut! Sabeu vos lo qu' es una inundació, després una sequia i a la fi una escassetas? En aquest cas desnueu els cordons de la vostra bossa. Nosaltres acceptém tota ofrena, grossa o petita. Nostres recursos son gairabé agotats. Pera una multitud de pobres al desert, cinc petits peixos no fan pas un repàs de nostres dias.

BRAND

Deu mil peixos partits en nom d' un ídol no salvarien pas ni una sola ánima angixada.

EL BATLLIU

No son pas paraules que us he demanat.
Ventre afamat no té pas orelles.

EINAR

No pots figurar-te, Brand, la llarga i crudel

EL BATLLIU (severament)

Perque rieu, vos?

L' ESCRIBENT

El senyor Batlliu sempre en té una per riure.

EL BATLLIU

Aguanteu-sel Aixó que nosaltres fem no es pas una comedia. Més, contra les llágrimes, no hi ha com una mica de brometa.

EINAR

(destacant-se d' un grupo, acompanyat d' Agnés)

He vuidat la darrera butxaca. No tinc res més dintre ma bossa ni dintre ma cartera. Arrivant a bordo seré com una rata d' iglesia i tindré d' empenyar-me el rellotje i el bastó.

EL BATLLIU

Sí, vosaltres dos heu vingut al moment

Acte Segon

Vores del flord. Horitzó de montanyes escarpades. Sobre un puig, no lluny de la costa, la vella iglesia, petita i amenaçant enrunar-se. Temps ventós.

La multitud, homes, dones, nens, s' están en grups per la costa i marges veïns. Al centre, sobre una pedra, hi ha assentat el Batlliu acompanyat d' un escriptor. Reparteixen blat i viures. Més lluny, Einar i Agnés s' estan al mig d' un petit grupo. A la platja s' hi veuen qualques barques amarrades. Brand apareix sobre el puig de la iglesia, sens esser vist.

UN HOME (obrint-se pas)

Lloc!

UNA DONA

Jo he vingut primer.

miseria de aquestes gents. Han suferit una anyada de peste i de fam. Allà hi ha cadavres.

BRAND

Es veritat. Tots els ulls son ullerosos. Se veu clar qui s'hi reuneix aquí.

EL BATLLIU

I no obstant vos sembleu dur com un roc.

BRAND

(se posa al mig dels grups i diu recalcant bé les paraules)

Si pera vosaltres la vida llisqués fluixa i tranquil·la, arrojant lentament ses inquietuts de cada dia, jo tindria pietat dels crits d'aquets que demanen pá. Aquell que s'arrocega de quatre potes pel forat ont ha nascut no triga pas a sentir desvetllar-se la bestia dintre d'ell. Quan els jorns, l'un darrera l'altre, sen van am pas pesant com un corteig fúnebre, un se pot ben creurer esborrat del gran llibre de Déu. Pró am vosaltres ha mostrat més misericordia. Ha tirat l'espant dins vos-

GERD

Vinal allà dalt la lleuva i el torrent diuen l'ofici, el vent predica sobre la llana de les pells: alló dona tot a cop fred i calor. I jamai aquest horrible voltor penetra dintre mon iglesia. S'abat defora, sobre l'aigua-moix negre, aon s'está inmóvil com el gall sobre el cloquer de baix.

BRAND

Extraviat es ton camí, extraviada es la teva ànima: un salteri quin index es romput. Més del mal pot sortir-ne el bé: sols la vulgaritat resta vulgar per un mai més.

GERD

Vé sobre meu, batent les ales. Adéu, corro a resguardar-me a l'iglesia. Allá estaré ben segura. Oh! la bestia llejia! Quin aire mes dolent te aixís! (Cridant) No t'acostis pas, o't tiro pedres. Si tu fas anar les urpes, jo faré correr el bastó! (fuig vers la fella)

VII

rondinant dels camps daurats, les cridaven, les arrengeaven i de genollons les feien pujar montanya amunt, camí de la fosca mentre elles anaven cantant cançons tristes. I elles seguien resignadament, però ploraven i miraven enrera.

Després de mirar molt temps un neguit estrany me va pendre. Volia anar-hi jo també per aquell camí blanc i dret fins a la fi, fins més enllà de la fi, fins allà ont els tres colors blau, verd i daurat se fonien formant la gran volta de llum clara que sens dupte cobitjava un gran temple: el temple obert de la Felicitat. Més tot seguit vaig comprendre que per aquell camí no s'hi podia anar sol. Calia anar de parella. I vaig posar-me a buscar la meva campaneta. ¿Aon seria? Jo no la volia pas sospesar ni tocar-la, ni tant sols parlar-li. Sols la volia veure; sols amb els ulls la cridaria i ella també amb els ulls tenia de respondre-m. La meva campaneta blanca sols podia esser una: la que sabés llegir en mos ulls la meva amor, la que en sos ulls hi portés escrita la amor seva. La vaig esperar molts anys. Més de quinze. Però a la fi la vaig veure. Venia corrents trencant les professons; joiosament però també molt neguitosa. Era més blanca que totes; tenia les mans i els peus més fins que totes; i el cos més blincadiç i ls llavis més vermells i les galtes més dolces. I els ulls més clars; tant clars qu'ells van parlar-me: «M'era adormida. A prop de la font, en el llindar del bosc, dessota d'uns grans arbres. Crec qu'he dormit deu anys. El cor se m'va parar i ha passat deu anys sense batre. Però ara bat més fort. Mira-te-l. Amb els teus ulls escolta-l.» I amb els meus ulls el vaig escoltar; amb els meus ulls vaig besar els seus ulls, i amb nostres ulls varem abraçar-nos.

I aixis abraçats varem caminar per aquella ratlla dreta i blanca, varem caminar molt drepressa, am molt dalit....

.....

I varem arribar. Varem arribar junt amb altres parelles al llindar de l'abim on la ratlla blanca i dreta finava.

De l'altre costat, a quinze pams tant sols enfront nostre, el camí reprenia son curs molt planer, més ja no dret. Serpentejava graciosament per entre grans matolls de flors; entre mig d'arbres petits i ufanosos. Però no tornava mai enrera: avençava serenament i decidit cap a un fi previst i desitjat; però prudentment, cercant la sortida més fácil i més bella. Al fons hi havia un gran temple enlluernador i molt estrany pera ulls d'home. Tot era de fum, però d'un fum transparent, del color de la celistia. Milers i milers de columnes d'aquest fum clar semblaven apuntalar la gran volta del cel blau en un espai sense limits. I no s'via res més. La combinació dels tres colors blau, verd i daurat donava a l'ambient un tó tant suau que amorosia els ulls que miraven. A l fons del fons la boira s'feia tornassolada ¿Que era aquell palau tant gran,

tant misteriós i tant clar? Tot seguit vaig endevinar-ho: Era el temple verdader de la felicitat. Un temple sense parets, sense sostre, sense finestres ni portes. I sense fi, sense fi, com la felicitat mateixa. Dintre d'ell hi cabria tot-hom i tot-hom podria fer dins d'ell lo que voldria que per aixó era tant ample. S'hi podrien adorar tots els déus, fruir totes les amors, cantar totes les cançons, viure-hi totes les vides; puig com en aquell temple no hi havia res que fos dels altres, cada hú podia portar-hi el seu déu, la seva amor, la cançó seva i la vida propia. Tot hi cabia.

Lo difícil era entrar-hi. Se tenia de fer un salt molt gros, un salt de quinze pams per sobre de l'abim negre. ¿El podria-m fer, la campaneta, la meva campaneta i jo? A mi el dalit me sobrava; però ¿i ella? ¿podria fer-lo ella? Me vaig girar i vaig mirar-la pera preguntar-li. I m'vaig estremir. La meva campaneta, la meva trista campaneta blanca, no ho havia vist, lo que hi havia allà d'enllà. Abans de mirar enfront i enlaire havia mirat en baix. I el fons era insondable. La pobreta, havia fet com totes les altres campanetes i espigues: mirar al fons tot seguit d'arribades. I tantost hagué mirat quedá com totes fascinada. Vaig pressentir l'impossible. ¿Qui l pot fer un salt de quinze pams per sobre d'un abim que s'ha vist i ens crida? Vist l'abim, l'abim atrau.

Avans de dir-li res, vaig mirar com ella. Al bell mig del fons hi havia també un temple; gran pera una sola parella, petit pera dugues. Era tot fet de pedra fosca, les portes obertes semblaven tancades puig darrera de les primeres n'hi havia unes altres que si bé semblaven tancades eren obertes. Tot era fosc; fins els llums de flama groga eren foscos. I no s'via el cel blau, ni ls prats verds, ni ls camps daurats. Sols se veien els sants. I tots els sants ploraven, ploraven llágrimes de fusta. Sols se veien altars, altars tristos i freds com la volta freda i trista que ls cobitjava. Sols les campanes negres a dalt de tot cridaven; campanes negres malaltes, que gemegaven eternament el mateixos ais eternals de dolors inacabables. Udols fátidics i seductors pera les orelles laces. ....

I les parelles se deixaven anar cap a l'abim, silenciosament, i arrocegant-se entraven al temple; i a l'entrar ploraven. I les espigues seques, negres i tenebroses allà al fons de tot rondinaven coses lletges foscament, mentre tot-hom callava. I les espigues i campanetes baixaven el cap i s'ajocaven; miraven les lloses grises del trespol, parlaven endins i jamai reien... i prometien coses, ho prometien tot, tot ho juraven. Juraven misteriosament coses que no entenien. Semblava que juraven per por, com si sentissin la punta d'un coltell fret i inexorable amenaçant els seus colls d'alabastre.

I després, fugien drepressa i sortien plorant del temple negre.

I a l'esser fora, les parelles se dispersaven. Quiscuna seguia un camí diferent; més tots els ca-

mins s'assemblaven. Dintre de petites gabies fosques rodolaven per sobre de dugues ratlles paraleles negres i dretes, negres i fredes. I aquestes ratlles que semblava anaven molt lluny, no feien més que donar voltes per un gran cargol que semblava un cercol viciós. A cada revolt, les parelles se deturaven i s'amagaven. S'amagaven pera besar-se, i les beses eren tristos, que la soletat entristeix totes les harmonies; i els amors eren blancs puig el sol no ls illuminava.

A la fi aquella soletat de dos en companyia enervava als aimadors i a cada revolt s'hi aturaven menos. Pa-saven depressa, fins arribar totes cansades a un gran desert tot fet de sorra fina. Tot era sorra.

S'entrava al desert per un pòrtic que feia embút cap en fora. A cada banda hi havia una inscripció, i a dalt un altre. La de dalt deia: REFUGI DELS BONS CASATS - CASA DE LA TOLERANCIA. La de la dreta: FELICITAT VOL DIR RESIGNACIÓ. La de la esquerra: DOS NE FAN UN, MOLTS NO FAN DOS.

I totes les parelles d'espigues daurades i campanetes blanques ja mig marcides anaven entrant silenciosament pel petit pòrtic. Moltes dubtaven; algunes se resistien i volien mirar enlaire i enrera, però a la fi comprenent qu'era impossible tornar enrera, totes entraven.

Vaig fer un esforç suprèm. Vaig mirar a la meua companya am tota la força del meu mirar. I els meus ulls van dir-li «desperta, que encara hi som a temps. Mira en front nostre i saltém» Més ella no pogué treure ls ulls de l'abím. I ls seus ulls ja no parlaven. Va parlar com tot-hom, i am la veu de tot-hom va dir-me: «¡Baixém; fem com els altres!»

I va donar un pas estirant-me. Tristament me vaig separar i vaig voler saltar tot sol. Més tot sol pesava poc; havia pres massa esbranzida. Vaig rebòtre violentment contra l'espadat de l'altra banda i vaig anar a raure altre cop al bell mig del camp de les espigues daurades. Altre cop vaig posar-me a l'aguait, esperant a la méua campaneta blanca.

¿Vindra un jorn la companya que espero, la méua vera campaneta blanca, la que s'atrevirá a saltar am mi, sense mirar a baix, sense mirar enrera?

No ho crec pas. I no ho crec, perquè en aquell temple obert de la felicitat no hi havia vist ningú. N'estava buit d'espigues daurades i de campanetes blanques; campanetes d'ulls clars i parladors, ulls que abracen, que besen i que aimen.

EMILI TINTORER.

ESPLAI

*Si com més amunt vàs
més l'oritzó s'aixampla,
¿qu' en treus, ánima méua
d'estar per les clotades?
Del saragall mesqui
la cançó murmuranta
perdent-se entre els comals,
a tú no ha de parlar-te.
Vulguis que t parli a tú
la estesa fressejanta
del riu que s veu al lluny,
desd' un cimall selvatje.
Vulguis que t parli a tú,
enlloc de cançons pàuperes,
els xiscles solemniats
de les aus solitaries.
Enllóc del tóu verdos
de l'erba luxurianta,
que fà de florit jáas
a la corrent manyaga;
més li plaura al sentit
un erm de la terra aspra,
un d'aquets cims sagrats
de l'altitut nevada*

*En l'ampla serenor.
¡Com t'hi perdrás mon ánima!
Girant a tots indrets
la vista estasiada,
perdent-se entre l boiràam,
com una taca blanca
sabrás endevinar
les rústegues cabanes
i els pobles escampats
en mig la terra baixa.
I un doll inmens de pau,
lluny de l'humá contacte.
inondará a pleret
la voluntat cansada.
Ben sadollat de llum
en la immensitat blava,
l'angusta soletat
tindrás sols per companya
i en nimbes de claror
podrás purificar-te.*

*Enlairá-t esperit;
no t cansi la pujada.
¡Pel goig qu' assolirás
curt el camí després há de semblar-te!*

ENRIC BOSC I VIOLA.

Al sot del senglar

A l'amic F. Alibés i Dalmau

Erem tres bons amics que arribavem a Susqueda ben entrada de fosc d'un galant dia de Primavera. Amb el propòsit de reposar un moment, entrarem a l'hostal de davant l'Esglesia; demanarem pa i beure, i bo i esperant-lo, prenguerem seti vora la llar que llençava bona escalforeta pas gens molestosa en aquelles terres on fins en plena estiuada els matins i cap-vespres fresquejen.

¡Que be ns hi trovavem en aquella cuina espaiosa i confortable, després de la forta caminada que duiem feta! Qualsevol que ns hagués vist, callats i mig ajeguts a l'escó, se hauria cregut pla bé que estavem cançats i poc satisfets de la ruta; i era ben a l'inrevés: a tots tres ens dominava la grandiosa impressió produïda per els paisatges soprats a l'hora dolça: i cada hù per ell s'ho recomptava fruint-ne l'recort tant fresc encara.

Qui trencà l'silenci, fou un minyó jovenàs que llegia en un gros llibre al bell recó de l'escó, i de qui encara no ns havíem talaiat:

—Si van a Rocassalva ho tindran tart aquesta bona gent, mestreja. ¿No seria per demés que apriessiu la llanterna, i ls podria acompanyar fins passat el pont... ¡ei! si no destinen res contrari.—I tornà a la taleia, sense esperar resposta.

—Bé hi aném, bé, a Rocassalva--digué l que seia més aprop del minyó.

—Per çó. Bé m'ho ha semblat. L' hereu ha baixat no fa gaire a esperar-vos; pro ja casi deuen desconfiar.

—No es pas que sia molt tart, encara.

—Ni d'hora tampoc. En aquestes terres, les nits sense lluna, com la d'avui mateix, son dolentes per tranzitar; sobretot pels que les desconeixen; per çó os deia que podríeu disposar de la meva companyia.

—Mercés, mercés, bon minyó! les tenim ben conegudes aquestes garrotxes i de força temps. Se os estima com que la utilisessim. Encara ns plau d'en tant en tant algún encontre.

—I bé, santa gent, com vos sembli. Un hom sempre va a fi de bé.

—Voleu callar, home de Deu! A no ser lo que os deiem, bona fretura ns hauria fet vostra ofrena.

Anavem menjant en silenci altra vegada. Encetavem la rossa torrada que la hostalera ns havia posat sobre la taula; l'olla del vi fumava al caliu de la llar, i nostres dents carisquejaven rosegant el saborós pa ben amanit que ns-e venia de gust. ¡Que poc ens pre-

ocupava lo que no fos comprés en l'ambient que ns envoltava! El misteri que omplia l'interior aquell, fou interrompút de cop per una remor de veus confoses que venien de fora.... Se sentí al poc fresseig de passos a l'entrada i al seguit una silueta avençá cap a nosaltres entre la penombra. A l'esser al dintell de la porta de la cuina espletá am veu grossa un fort—Bona nit que Deu nos dó!

—Bona i santa!--responguerem tots al plegat, girant-nos vers al nou vingut, que no era altre que l' hereu Rocassalva. I, encaixada va i esquenada vé, amanit tot ab grosses riallades.

—Homes, ja casi vos havíem fet creu. Si hagués sapigut per quin indret arribaveu vos hauria vingut a esperar un troç enllá. No es pas que no haja vigilat tot el cap-tart. Ja he perdut el compte dels cops que so passat el pont.

—Bé, la qüestió es que ja hem arribat sense res de nou. I a casa teva, que feu?

—Tots bons gracies a Déu. Ja us esperen estones ha; i m sembla que no es pas cosa de entretenir-nos més.

—Aixó pla!

Enllestirem, i amb un santiament forem al carrer fent via cap al pont romá pera travessar el Ter i arribar amb un quartic a Rocassalva, terme de nostra jornada. L' hereu encetá la converça, sortint a parlar d'una pila de coneixences nostres, renovant estones delitoses d'altres temps passats que esmentavem entre un agredolç que acabava de dur-nos l'hora i l'lloc.

La fosca era estremada i calia tot el compte pera no ensopegar amb el pedregolar que solava l caminal. Ens acompanyava la remor del riu i a l'embat d'un airet suaument murmulador, els arbres fressejaven, arribant a confondre-s la nostra animada converça. Encorriolats entre altes margenades, apartats força del riu, ja no sentíem son murmuri que am treballs endevinavem a l'aturar-nos d'encent en quaranta, pera pendre alé.

—A passar-ho un tot sol, casi faria basarda.

—Aixó rai! Al Sot del Senglar, a l'altra banda de Coll Nafré vos hauria volgut, no fa pas un mes, al cor de la nit i am doble fosca que ara. Alló, alló es per aclaparar, al més valent. Bé saps prou tu, que jo no soc poruc i l terrenó l conec com el que més; doncs, noi, te dic que vaig sofrir i de debó.

—Que t varen eixir lladres? Doncs on diable anaves?

—Lladres, dius? Ja t'asseguro que no me haurien espantat tant. Anava a Santa Creu.

—I doncs, si no era algun lloparrót, poca

cosa més pot haver-hi per espantar a un minyó com tu.

—Jo no puc pas donar-te raó de lo que fou la causa de l'esglaiament; lo que si t'asseguro que no fou cap llop, tampoc. Bé m'hi he trencat el cap rumiant, pró, no atino pas a encertar-ho, cregas.

Els dos companys que anaven una mica separats de nosaltres, ja eren casi a tocar, i am creixent interès escoltaven la converça, que dominada per l'hereu Rocassalva s'anava fent suggestiva. La gran soletat del paisatge, aportava més interès al legendari relat, que exposat am veu de caient montanyenc verament esborronava.

—¿I, era ben enllà de la vesprada?

—Mira-t: atravessava la torrentera, no havia tombat mitja nit, amb una fosca que s'taiava; pro jo ni senyal sentia de por ni basarda; aixís arrivava a Coll Negré, am la sola engunia que deu experimentar tot el que va de nit sol i ben a les fosques. A l'agafar la baixada, vaig provar d'esvair aquella mena de cosa que m'furgava a dintre, fent-me sentir, de tant en tant, com una fredor viva per tot el cos; al cap no m'hi arrivava pas doncs me bullia de debó..... res: començant de fer anar el pensament en doina i am forsa voluntat, desseguit vaig tornar esser el Pep de avants, tal com havia sortit de casa.

—I arrivares a lloc sense res més de nou, no fá?

—Sense rés més de nou, dius tu; pró si fins aquí no m'havia passat res!

—Oh! es que ja am la manera de contar-ho m'arivava la basarda.

—A mi també, carai!—digué un dels companys.

Com qu'es aixís!—feu l'altre. Instintivament ens havíem aturat i formavem pinya, mig arrambats al marge. La quietut era solemne; tornant a seguir el camí, l'hereu reprengué l'relat:

—Amb aquest entremig, lo *certus* es que com més baixava, més me tornava a venir la mena de basarda que vos deia; doncs aviat passaria per la creu, i no t'cregas, que tante; vegades com hi havia passat de vespres mai m'havia talaiat de res.

—I qu'es aixó de la creu; que hi mataren algú?

—Jo conto que sí; pró aixó es el de menos: figureu-s que la tal creu es feta a terra, al mig del camí, com amb una forta rascada de bastó; doncs passeu-hi qualsevol día a qualsevol hora, esborreu-la amb el peu i vos asseguro que al tornar-hi a passar la trovareu com avans d'esborrar-la. Aixó es cosa de tot-hom sabuda.

—Si qu'es estrany!

—Oi tal!

—Doncs am la mica de por que havia agafat a l'enfilar la torrentera; vaja, no por...! que us dire jo...!

—Ja! ja!

—Com si diguessim cert respecte; no se si m'enteneu!

—Prou, prou!

—Tornant-hi, a lo que us deia: anava a engolir-me l Sot del Senglar; me faltaven deu o dotze passes pera arivar-hi, quan al posar un peu a terra se m'aturá sobre una cosa com que fos un cap de persona, i al mateix temps un crit fort com de criatura, m'corglaçá, tot. No sabia si tirar endavant o endarrera. Reprenent l'alé, i amb una mica més d'ánimo vaig seguir endavant, i veus-aquí que a l'arivar a la creu, me soptá una veu forta:—Rocassalva!, Rocassalva!--L'espant, no cal que os diga si fou gros; i com que una força major sense voluntat meva, m'empenyés, vaig apretar a correr, semblant-me, empró, que algú m'encalçava.

—Llamp!—digué un de la colla, trencant el relat. Ens havíem tornat aturar involuntariament i una acentuada remor de broçam ens feu girar... No endevinareu pas de que venia.

—Es el vent...

—Podé si!

—Alguna bestiola!—I la quietut imperá de nou.

Afanyosos, aguantant-nos el respirar esperavem que seguís el pavorós esgranall que tant interessant anava fent-se.

Aviats altra vegada, en Pep reprengué el fil de la narració, am cert aire que, verament ens ho feia sentir, sense ell mateix donar-sen compte.

—¡Rocassalva! ¡Rocassalva! - Torná de nou am ressó més fondo; i jo avall, avall, bella estona més, fins arivar al Pantarró, aon vaig aturar-me, començant a donar-me compte de lo que m'passava. Respirant amb una mica de llivertat, pró invadit, encara, per la por, caminava am pas natural. La fosca seguía igualment; de cop vaig sentir com que un cercol de ferro fret m'apretés tot el coronell del cap, i un vol de llumenetes esmortuïdes papalluguejá davant dels meus ulls; i un darrera l'altre, se m'anaren apareixent tots els parents, amics i coneguts que reposen en el cementiri d'Osor, per quin lloc havia de passar forçosament. Feia pocs dias que la mara era morta; ¡contéu si vaig pensar-hi! sentint una mica de conçol al començar la oració de les ánimes. Arrivant davant del cementiri, vaig descobrir-me, i les meves oracions eren doble fervoroses. Sentia dintre meu com una mena d'entendement, soptant-me amb el re-

vés de la ma un dollic de llàgrimes, que m'vingueren com un bálçam goridor. Al cap de poca estona me trojava dintre l poble de Osor; no m vaig pas veure am cor per seguir el camí cap a Santa Creu; i determinat a esperar las tres o quatre hores que faltaven per fer-se clar trucava a ca la meva germana, que al veure-m en aquelles hores de nit tot transportat, contéu com debia posar-se.. i veus-ho aquí.

- Home si que fou un trist pas!

-Cregas que jo no sé com men hauria sortit.

-Doncs es la sola vegada en ma vida que só tingut alló que sen diu por.

En aquest moment arribavem a la era de Rocassalva: una claror sortint d'un gran finestral, ens expedí l pas; lladrúcs de goços; crits d'en Pep fent-los callar; trucs a la porta forana, i tot seguit a dintre del gran casal aon forem rebuts am mostres de vera alegria. Ens faltá temps per enrotllar la llar ben abranda-da; refent-nos l'esperit alterat am la viva impressió del pas esglaiador que ns contá l' hereu, passarem la vetlla fins altres hores, ben dolçament, entre aquells bons amics. Jo no puguí pas treure-m del magí tot l'esglai. Tocant-me dormir en una cambra espaiosa, ben sol, vaig trencar el son am la extranya visió del Pantarró i ls crits del Sot del Senglar, que aná teixint-se intensament amb un somni pesadíssim, que durá fins que un raig de sol

fioler acompanyat del cant suau de l' alosa, vingué á desvetllar-me en aquell reial llit de noguera macissa.

Era matinada enllá; el cap me pesava; encara hi perdurava l tel de por i de basarda; pró desseguida quedá esvait al rabejar mos sentits am l' esplet d'aquell dematí de primavera. El sol ho daurava tot, hermo-se-jant el tou de verdor que omplenava la xica vall de Susqueda, am ses altíssimes montanyes que la encerclen. El poblet am ses contades casetes blanques se desvetllava aclofat a l'entorn del revíngut campanaret que escampava el toc d'oració matinal per l'afrau tota enjoiada am la florida del fruiterar, matisant hortets i quintanes. Avall, avall, vers l'estretai de serres per ont el Ter s'esmuny cap a la plana d' Anglés, el pont revellit mostrava sa gran carcanada que no han lograt escarbolar tantes centuries com l'han anat atrapant, deixalla heroica d'una civilitació florida i potent; a baix a la coma, en Pep, en mánigues de camisa, espurgava un roure de brancám ramallút, encamallat al forcat, brandant la esmolada destal quims cops forts i acompassats percutien per l'embút que formen les vessants de la exuberanta serralada; i amagat en un desmai de cabellera tota destrenada, al davant mateix de la finestra, el rossinyol esgranava ses passades mes dolces.

ANTÓN BUSQUETS I PUNSET,

OQUES BLANQUES

(Vilallonga
Camprodón)

*L'altre dia al fer-se fosc
vaig passar-hi am tota calma,
a má dreta l sant bastó,
i a má esquerra l'ampla capa,
vaig passar-hi silenciós
camí de l'alta montanya.*

*No sabia pás del tot
si arribaria a la jaça,
i anyorava ja l repòs
que tindria a la cabanya,*

*trobaria l bon pastor
vetllant el són de les cabres.*

*Prò, Vilallonga es hermòs
ficat entremig de prades,
i rodejat d'aiga-molls
estoig de les oques blanques,
sobre tot, quan a sol-post,
s' emboiren les grans montanyes.*

*Per xò apretant el bastó
i embolcallat am la capa,
l'altre dia al fer-se fosc
vaig passar-hi am tota calma,
per endur-men la visió
de les seves oques-blanques.*

JOAN M. GUASC.

POBRA NOIA!

An Enric Saúch

La vaig veure en un ball de festa major de un poble de l'Empordà.

Era maca, tenia uns ulls negres, grossos, vius, i reia, reia ensenyant unes dents blanques, boniques, cercolades per uns llavis vermells i molçuts que feien venir ganes de menjar-los a petons.

Assentada en els darrers rengles de cadires, am les mares, enraonava depressa, sense aturar-se, amb un jove que tenia al costat. Amb el brill dels ulls, fixes an el jove, s veia que l' estimava, que l' adorava. Devia fer molt temps que no s' havien vist: tot el posat d' ella ho feia endevinar.

Allà on veig que l' amor, la més gran manifestació de vida, hi té estada, els ulls se men hi van desseguída, i m' entra un gran interès pera els que s' estimen, pera saber qui son, i pera saber-ne detallets d' aquells trivials, petits, però que plau saber-los de les persones que ns son simpàtiques.

Per xó es que deixant el recó des d' aont observava, vaig anar en busca d' un amic meu que viu en aquell poble, per veure si podria satisfer ma curiositat.

—Oi que vens bé, va dir-me al ser junts,estic cansat de saltar i ballar tots tres dies que dura la festa, i vull reposar un parell de balls. Anem-sen a seure al café.

—Molt bé. Pró de primer has de dir-me si coneixes aquella parella. I vaig signar-li la qu' havia fixat la meva atenció.

—Sí, sobretot an ella. Es una veina meva.

I com que m coneix la flaca afegí: - Es un cas que de segur a tú t' interessará. Aném i te l contaré.

Passarem al café i boi saborejant una copa de Whisky am glaç, mon amic vá parlar aixís:

Com ja haurás pogut veure, ella no es cap nena, té ja fets els vint-i-cinc anys. Ell deu tenir-ne vora dels trenta-cinc. Ella está enamorada com no sen puga estar; estima am tota la força de que es capaç un amor que fa sis anys que dura. Ell no la estima; ell s' hi entreté, gosa veient-se estimat i vá avivant la flama pera que no s' apagui. Als primers dos anys venia aquí molt sovint, fins vá dir-se que s casaven; pró després ell aná escursant les visites, fins a l' extrém de que avui deu fer al menys mig any que no s' havien vist. Cada vegada que son junts, ell li renova ses promeses, i ella, la pobra, se l creu i viu am la ilusió de que un jorn podrá satisfer la sed abrusadora d' amor qu' abranda son cor.

Jo puc dir-te qu' aixó no será mai. Conec

an ell i es un d' aquells homes que no hi creuen am l' amor qu' ajunta per sempre a dos sers, ell no més creu amb el desig del moment i amb el goig de satisfer-lo: la vida que porta ben clar ho diu, i ell mateix am tota sinceritat ho confessa an els seus íntims.

Acabat el ball, ell sen entornará a sa vida de goig sensual i ella tornarà a passar qui sab els mesos sense veure-l, estimant-lo sempre, saborejant el record d' aquesta nit passada vora d' ell....

I consumint-se, vaig afegir jo, car an aquesta edat l' amor ja no s satisfá com als quinze anys sentint-se dir t' estimo, sinó que ja es una barreja d' esperit i materia que reclama quelcom més que mirades i paraules dolces....

Tornarem a la sala del ball i ja la gent començava a anar-sen. Vaig mirar vers l' indret aont era aquella parella, i ls vegí drets, ja a punt de sortir, un xic separats de l'altra gent. Ell li parlava baix, molt acostat, ella somreia satisfeta, contenta i ls ulls li brillaven plens de satisfacció i desig alhora.....

Pobra noia! vaig dir am veu alta, exteriorisant sense donar-men compte el pensament qu' al veure-ls se m' acudí.

JOAN LINARES I DELHOM.

CORALISA

Petita Coralisa, la lleügera

*companya dels aucells de les montanyes;
la que m fugies, fresca i bullanguera
com un rieral perdent-se entre les canyes.*

*Jo eternament corria al teu darrera
més ¡ai! tu m deturaves am tes manyes,
que tota eres graciosa i riallera
i experta en pará enginys com les aranyes.*

*Avui venia a l'horta, que cuidaves
quan dels bons fruits daurats em convidaves
i m'has sortit al pas, atrafegada,
i ha reulat un plor en ta mirada.*

*¡Oh Coralisa! T'ha trencat els llaços
el fruit d'amor que pésa en els teus braços?...*

JOAN LLONGUERAS.

La tristesa del llac ⁽¹⁾

(FANTASIA)

*Era suau l'oreig. Tot just tremolaven
les aigües del llac immens, silencios,
sols els cignes blancs la quietut trencaven
am selvatges crits; tal volta ploraven
al rei estimat que tant anyoraven
aquells cignes blancs d'un blanc fi i sedós.*

*I els humils desmais que al vol s'estenien
am rinxos caiguts, callats s'esbandien
en les aigües clares del llac silencios,
com si aixís ploressin am llurs branques tristes
la mort del seu rei, l'amant dels artistes,
el boig rematat que tant estimaven,
el boig rematat que també anyoraven,
com els cignes blancs d'un blanc fi i sedós*

*I els cedres gegants i els tells formidables
d'endintre del bosc abans ufanós
ni escampen perfums ni son tan afables
com eren abans, respiren tristesa
com aquells desmais de madeixa estesa
de rulls, que besaven el llac silencios...
com els cignes blancs d'un blanc fi i sedós*

*¿On son els semblants rublerts d'alegries
i aquells devassalls de suaus melodies
dels esplendits jorns de les grans orgies..?*

*Ja del gran castell, desert a tot-hora,
desde l llac immens qu'es allí a la vora,
com abans no s'ouen modulâ ls teclats;
sols de quan en quan i encara a des-hora
se sent una veu com d'algú que plora
anyorant tal volta aquells temps passats
ensems que an el hoste, l'amant dels artistes,
com aquells desmais de les branques tristes....
com els cignes blancs d'un blanc fi i sedós....
aquells cignes blancs del llac silencios....*

JAUME TERRÍ

(1) A l'artista poeta que, coneixedor de la tràgica mort del rei de Baviera, visita la residència reial de Berg, ha de produir-li una fonda impressió de tristesa, però l'ha de rebre doblement forta al contemplar el llac immens am tot lo que l'envolta: abets i cedres, tells i alzines, desmais i salzers, i per sobre ses aigües, aquells cignes que van esmaperduts, sense direcció ficsa i llur caminar pausat, sense que a son pas deixin mai esteles de plata. I al caient de les tardes, esfereixen am llurs xiscles, crits selvatges, quins fan més remarcable aquella impressió de tristesa pera produir alhora an el espectador certa anyorança; la que tal volta senten aquells cignes blancs que d'ença de la mort del regi hoste no han rabejat més llurs hermoses testes en ses clares aigües.

Aixís es que no he duptat en dir-ne «La tristesa del llac» d'aquesta poesia, inspirada pel record que m'ha suggerit el fer anys aquets dies de la mort (Juny 1885) del desventurat rei conegut per Lluís II de Baviera.

N. de l' A.

L' OMBRA

—Reira de Déu! que no se m posi pas mai al davant meu, perque l mataría. ¡Lladre! ¡foscut lladre!—I en Pau creuava a grans gambades la cuina amenaçant amb els punys closos.

—Mira qu' es tenir tota la mala sanc del mon... ¡i deixar-lo buit! ¡sense cap! ¡el grandíssim brétol!—I i contestava la seva dona, asseguda al costat dels fogons i tot ploriquejant.

—Pró que s guardi ¡conxu! per que am mi poc hi jugará: ja van masses vegades que m fa la guitza.

—¡Válga-m Déu! air els fasols, avui tota la virám ¡setze caps! ara que feien una dotzena d' ous cada día!

—Jo no sé perque ningú li ha obert el cap al grandíssim lladre. Pro li obriré jo ¡maliatsiga la meva sanc si no l' hi obro! ¡Ai conxu! com si un hom trevallés per aquest gandularro! mal llamp el migpartís, amén.

I rebotent la porta en Pau eixí cap a l'hort, aon s'enfurismá més, al reveure el galliner troçejat i sense res.

Desd' aquella nit, en Pau les passá totes a l'hort. Es feu un amagatall a vora l pou, i, proveit d' un gabinetás, sotjava continuament la paret que cercava l'hort.

Fou en va que sa dona li volgués treure del cap i que l moço s'oferís per fer la guarda. En Pau ho volía fer ell i poc ningú pogué torcer sa deria.

Com li carrisquejaven les dents an en Pau, cuan veia llustrear el nou día, i al veure que l' *Ombra* no s'havía acostat a l'hort! Més per aixó l vespre vinent hi tornava; sempre amagat, sempre sotjant.

Una nit que pluinejava, més fosca que les altres, en Pau, desde son amagatall cregué oir remor per fora l'hort. Escoltá bé. Sols se sentía el xiuxiejar de l'aigua que queia, i l fressejar lleu de les fulles dels fruiters mogudes per un ventijol suau.

En Pau fitava sos ulls en la paret que s destacava am son color blanc com una faixa grisa, i vegé un' ombra que baixava... que s movía... silenciosament.

En Pau poc duptá de que era l' Ombra. Fins contingué la respiració per no descobrir-se.

Allá, al fons de l' hort, se veieren rel·luir, entre la foscor, dos ulls, brillants, que llambregaven ça i enllá.

Després l'Ombra avençá per el camí del mig, silenciosament, semblant talment que ni petjàva la terra.

Al esser a mig hort, torná a llambregar sos ullots lluents, s'esmunyí entre la feixa de les tomateres.

En Pau vegé que portava un sac a l'esquena. Era l'Ombra aquell lladre, aquell home estrany que solzament sortia de nits per anar a robar, i que de dies ningú l veia. Feia bardsa a tot-hom, i en Pau, al mig de tots sos propòsits, fins arribá a agafar por.

Més de sopte s redreçá. Una foguerada de rabia li encengué ls ulls. Es recordá de les gallines, dels fesóls, de les tomates..... i am quatre salts arribá a les feixes aon l' Ombra recullia ja les tomates vermellenques y madures.

—Que hi fas aquí, lladre!—udolá en Pau alçant enlaire son braç forçut i fent rel·luir la ganiveta.

L'Ombra doná un salt endarrera. Sos ulls semblá qu'escupien foc. Llençá dos o tres ¡hu! ¡hu! ¡hu! com sanglòts i s tragué de la butxaca un ganivet grandassás, plegat, qui nes molles sorollaren a l' obrir-lo fent venir esgarrifances esglaiadores.

Y ans qu' en Pau pogués descarregar-li l cop de ganiveta que l'hi amenaçava, l'Ombra l'hi endinzá l seu al coll. El moviment fou rapt, extrany, inesperat.

En Pau sentí un dolor inténs, un doll de sanc l' afogava. Volgué cridar i la veu li quedava morta.... solçament veia davant seu els ullots lluents de l'Ombra, i sentia, en sa

agonía, aquell sanglotós ¡hu! ¡hu! ¡hu! que l'esgarrifava. I escolat, brut de fanc i ensagnantat, quedá ert, entre les tomateres.

I l' Ombra, amb el sac a l' esquena, ben proveit, s' enfilá altra volta per la paret de tanca, furant-ho tot amb un esguard extrany, i s perdé en el caminet, entre la foscor, mentres la pluja anava xiuxejant i l vent movia lleument les fulles del fruiters de l' hort.

JOAQUÍM PLÁ.

PUBLICACIONS REBUES:

CANÇONS CATALANES, armonisades per donya Carme Karr. Lletra de Apelles Mestres.

De la nostra benvolguda col·laboradora hem rebut les set cançons: *Non-non, Las Aranyas, La non-non dels papellons, Preludi de Primavera, Las Animas, La Mort del rossinyol, Cançó trista.*

Totes elles son inspiradíssimes i posen molt alt el nom de la autora.

Recomaném de tot cor la llur adquisició an els aimants de l' Art musical serio i verdader.

Crónica ó Comentaris del gloriosíssim i invictíssim Rei en Jesme Primer

Els quaderns 6 i 7 de tant importanta publicació que, amb éxit extraordinari ve publicant la casa Ferrer i Vidal de Barcelona, formant part de la *Biblioteca Clássica Catalana*, que recomaném an els nostres lectors.

La Crisis del Catalanisme (segona edició)

Un volúm de 104 planes, estampat en la impremta dels Srs. Henric i C.^a, de Barcelona.—50 céntims en les principals llibrerías.

D' aquest llibre del Sr. Pella i Forgas en parlarém am la detenció que s mereix en un dels propers nombres. Per avui remerciém la finesa de l' autor al enviar-nosel.

Estampat a can JOANOLA i RIBAS

EMPORIUM

Surt els dies 15 i 30 de cada mes.—12 planes de text i 8 de folletí.—Mig any, 3 pessetes.

REDACCIÓ: Sant Sebastiá, 29.—PALAFRUGELL.
SUB-REDACCIÓ: Santa Clara, 4, 3er., 2.ª.—GIRONA.

CAMISERÍA Y CORBATERÍA

Botet y Bladó

GRAN SURTIDO

— en —
generos de punto

38 - CALLE BOQUERIA - 38

MANTAS DE VIAJE

PAÑOLERÍA
en seda é filo

BARCELONA

NOVEDADES PARA CABALLERO Y SEÑORA

Los remedios homeopáticos que el
Dr. FUREST emplea para tratar á
los enfermos TIFÓDICOS, son:

SOLUBILIS
PHUS-TOXICOLENDRUM
BRIONIA-ALBA
y BELLADONA

CLINICA FUREST Teléfono GERONA
—207—

Francesc Marull. - Palamós

Representacions i Comissions

Agent de Segurs

Contra - Incendis,
Marítims

i de Vida

Venda d' objectes
pera la fotografia

Suscripcions a periodics

i Comers de llibres

Admissió de encàrrecs

de treballs d' impremta
i d' encuadernació

TEODOR NICOLAU

PLATEJADOR i DAURADOR

Se restauren objectes de metall per deteriorats qu' estiguin, com son aparatos de gas i ob-
jectes de luxo daurats, platejats ó bronzajats.

Reparacions o soldadures de metall i plata.

Especialitat en platejar cuberts. (SE GARANTEIX SA LLARGA DURACIÓ).

Se restauren objectes d' iglesia.

Se daura i plateja al foc i al Galbano-plastic.

SE GARANTEIX LA CONSERVACIÓ dels banys donats en els aparatos de llum, dels
cafés i casas particulars.

Pera els encàrrecs dirigit-se al carrer de les Botines, 6, Pala-
frugell, casa J. NICOLAU, encuadernador.

FUMADORS

PER CONSERVAR

LA SALUT

Fumeu el paper SIMÓ

Bierge y Casals

Rech, 10 - BARCELONA

CONSERVAS,
QUESOS
Y MANTECAS

La casa que más exporta al Ampurdán

JOANOLA i RIBAS

IMPRESSORS

29, Sant Sebastiá, 29 -- PALAFRUGELL

Treballs tipogràfics de totes classes

Confiteria i Pastisseria

DE

DOMINGO SABATER

Elaboració dels renomats BISCUITS FUL-LATS, MODERNISTES, HEROES, ADMETLLATS i tota classe de PASTES.

Gran varietat de capses de totes mides amb assortit de classes.

LA BISBAL

Plaça de la Constitució, cantonada al carrer de les Donzelles

FRANCESC CANET

Llibreria - Revistes - Diaris

2 = Pujada al Castell = 2 * FIGUERAS